

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTA“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR: TH. M. STOENESCU

—✻ Redactia și Adminictratia : Strada Academiei No. 12, — București. ✻—

ABONAMENTUL: Pe an : 20 lei. | Pe 6 luni : 10 lei. | Pe 3 luni : 5 lei.

CROMOGRAFUL-ALB

Este un aparat cu care se poate tipări ori-ce scriere necesită a se reproduce în mai multe exemplare. Poate tipări circuli, anunțuri, programe, etichete, conturi, facturi, adrese, buletine, planuri, desemnuri, **Cărți de vizită** și ori-ce alte scrieri, fără nici o greutate și în cele mai estine condițiuni, așa încât nu mai e nevoie să alerge cine-va la tipografe, de cât pentru lucrări eminamente de mare tiragiū. Este indispensabil tutulor cancelariilor publice și particulare, posedând deja de la mai multe autorități certificate de mulțumire.

Se recomandă mai ales d-lor comercianți, ingineri și direcțiunilor de școli, care în lipsă de copiiști pot găsi mare avantaj în Cromograful-Alb.

Cromograful alb.— producție română, cel mai perfecționat din câte sa inventat—se poate efectua în ori-ce mărime,—după comandă, și se trimite imediat după primirea costului în ori-ce localitate a țerei.

Pr țul Formatelor :

Form. No. 1 măr. 1 coală hârtie: 181.
 > > 2 > 12 > > 10.
 > > 3 > 14 > > 5.

O cutie pastă dereservă, păstrată în cutie de tinichea, 5 L.

O sticlă de cerneală chimică, violetă, 80 bani.

O sticlă de cerneală chimică, colorată, 1 leu.

Sunt cerneluri de toate culorile: verde, galben, roșu, albastru, negru etc., a câte 1 leu sticlă. Se poate imprima cu ele ori-ce desemnuri în culori: ca hărți și planuri—Pastă de rezervă nu se vinde decât cumpărătorilor vre-uniu din formatele No. 1 sau No. 2.

DEPOZITUL numai la administrația „Revistei Literare“, București, unde se trimite direct comanda și banii.

SUMARUL

<i>A fi saū a nu fi, poezie . . .</i>	de Rădulescu-Niger
<i>Emanciparea Țiganilor . . .</i>	„ G. Sion
<i>Capete și Pălări</i>	„ Th. M. Stoenescu
<i>Artur, nuvelă.</i>	„ Caton Theodorian
<i>Banul, poezie.</i>	„ Iuliu C. Săvescu
<i>Stroe Corbeanul (Laerțiū) . .</i>	„ Th. Focșăneanul
<i>Ateneul din Eotoșani.</i>	„ Redacția
<i>Preniu ultim</i>	„ Administrația
<i>Avis.</i>	„ * *

Redacțiunea „Revistei Literare“ roagă pe onor. contrași de la cele-l'alte reviste și ziare care primesc revista noastră, să aibă buna-voință a publica prezenta sumar.

Cine primește două numere consecutive din *Revista Literară*, se consideră ca abonată, și prin urmare este rugată a înainta costul abonării la administrație.—Persoanele cari nu doresc a se abona, sunt rugate a înapoia numerele imediat la primire, căci la cas contrariu li se va pretinde plata lor.

Administrația.

Cel mai frumos dar ce se poate face unei d-soare

12 LEI 12 APARAT FOTOGRAFIC UNIVERSAL SIGUR

PREUȘITĂ GARANTATĂ

Acest aparat, *mă mare și mă perfect* ca cel anunțat pe pagina penultimă a acestei coperte, este o *adeverată minune* prin ingeniozitatea și ușurința cu care produce foarte frumoase fotografii, în mărime de 5 centimetre pe 4—Este foarte util nu numai amatorilor cari voesc să și fotografieze familia, dar devine indispensabil călătorilor, pentru fotografierea pozițiilor frumoase; procururilor, judecătorilor de instrucție și șefilor de poliți care pot fotografia cu acest aparat figurile criminalilor, și mai ales doctorilor de spitale care în unele cazuri obținuse a fotografia pe bolnavi.

Recomandăm acest aparat ca foarte bun, lucrând foarte lesne și cu rezultat sigur.—Prețul unui aparat cu instrucția, cu materialul necesar pentru a lucra de mai multe ori și cu toate accesoriile lui, este numai: **12 lei**.

Comanda se fac prin administrația „Revistei Literare“, care le expediază pe ori-ce adresă, în timp de 12 zile.

FRĂȚII FELER

No. 1—Str. Bis. Enă, —No. 1
BUCUREȘTI

Mare atelier de legătorie de cărți, lucrări simple și de lux. Specialitate de imprimat în aur.

— Serviciū prompt și estin —

De vânzare

Locul din str. Brețoianu No. 25, având 100 metri adâncime și 27 lărgime.

Doritorii se vor adresa la d-nul G. Sion în str. Regală No. 12, București.

Se caută

un florar, bine recomandat, cu știință specială pentru cultura plantelor și în treprinderea comercială a unei florării.

Se va adresa la d-nul G. Sion, în strada Regală, No. 12 București.

D-r ST. OLCHOWSKI

— Calea Moșilor, 83 —
Peste drum de Bis. cu Sfinți. Consultațiuni pentru toate boalele interne, și în special pentru cele nervoase și de stomach. De la 5—7 seara.

HOOG, Pharmaciaan, strada, Castiglione, 2, la Paris, singur Proprietar.

HUILE HOGG

OLIU DE FICAT DE MORUN NATURAL

De uă eficacitate sigură, constatată printr'ua experiența de mai bine de 25 anni, contra: *Maladiilor de pept Phthisia, Bronchite, Guturnie, Tuse tenace, Afecțiuni Scrofuloase, Tumori glandulare, Maladii de pele, Dartre, Pele albe, Siabieiuca generală, etc.*, și pentru a întări copiii slabi și delicati; este dulce și lesne de luat.

A se feri de Oleiurile commune și mai ales de acelea a carora compositiuni, imaginat de speculatiune pentru a inlocui oliul natural sub pretest de ai da uă eficacitate mai mare și un gust mai plăcut; elle nu fac de cât a irrita și a obosi in zadar stomachul ba chiar pot fi și periculoase câte uă dată.

Pentru a fi sigur de a avea adevăratul oliu de ficat de morun natural și par, a' și procura OLIUL LUI HOGG care nu se vinde decât in dăcane triangulare (model depus).

A exige numele lui Hogg precum și atestatiunea D-lui LESUEUR, șeful lucrărilor chimice al Facultății de medicină din Paris, care se găsește pe etichetta fie-cărui flacon triangular.

Deposite in principalele Droguerii și Pharmacii.

AUGUSTE CLOUARD, Horticultor

Antreprenor de parcuri și grădini, fost grădinar-șef al orașului București.

București, — Strada Carol, No. 58 — București

→ Mare colecțiune de semințe de Flori ←
graminee, legume, furage, etc., et. — Viță americană, semănată de un an.
O sută specii flori cultivate în ghiveci pentru garnisit grădina. — Unele pentru grădinari și amatori. — Capsule cu sulfat de carbon pentru stărpirea insectelor. — Catalogul se trimite gratis și franco.

Bazarul „Regal”

Casa de încredere

No. 28, — CALEA VICTORIEI — No. 28

In fața poliției capitalei.

Recomandă bogatul său asortiment de de haine bărbătești.

Un mare transport pentru iarnă:

Sacouri, redingote, fracuri și costume complete de toate calitățile, cele mai fine.

Pantaloni, desenurile cele mai moderne.

Pardesiuri și baltoane după ultima modă.

Posedă un mare deposit de stofe, efectuând ori-ce fel de haine după comandă.

→ Prețuri moderate ←

Se garantează serviciul cel mai prompt și acurateța cea mai escesivă.

POMI RODITORI ALTOIȚI

— DE DIFERITE SPECII —

Din cele mai renumite calități și de diferite etăți

— Grădina —
numită Brășlea

se află de vânzare la
GEORGE IOANID

Sub. Icoana
Str. Polonă, 126

Pentru mai multe calități de diferite fructe, între cari și noile varietăți de pere numite: *Regele României, Regina României, Mihai-Bravul, Ștefan cel mare*, etc., am premiate cu următoarele recompense de I-a clasă:

2 Medalii de aur la *Expoziția de horticultură din anul 1868.*

2 Medalii de la *comișul agricol de Ilfov din anul 1881 și 1882.*

1 Ordinul Coroanei României pentru horticultură și promolog. 1883.

1 Diplomă de onoare cl. I-a de la *Expoziția Cooperatorilor Români din 1883.*

1 Brevet de furnisor al curții regale din anul 1885.

Sunt 28 de ani de când mă ocup cu pomologia, dezvoltând această artă, am avut și am dorința statornică, d'a vedea întreaga Românie înzestrată cu cele mai bune fructe, pentru ca Ea să ajungă a se mândri vis-a-vis de cele-lalte State în privința calității fructelor.

Pentru realizarea acestui scop, pe lângă ostenețele și sacrificiile bănești ce am făcut, am hotărât a reduce și prețurile pomilor la jumătate din cele prevăzute în catalog, ca prin această efințitate să și poată procura ori-cine din toate speciile ce ar avea dorință.

Asemenea am făcut o însemnată reducere de preț și pentru alte 15 specii de pere, producțiunii noi, ce nu se ved în catalog, adică, *Regele României, Regina României, Mihai-Bravul, Ștefan cel Mare*, etc.—Acestea le vîndeam mai înainte cu preț de 10 Lei bucata și acum vor fi numai cu 3 Lei.

D-nii amatori din capitală și din districte, care vor dori a avea catalogul, sunt rugați a se adresa prin epistole la zisa grădină și îndată li se vor trimite.

Iscăliturile rugăm a fi cât se poate de descifrabile.

Timpul plantatului pomilor pentru primăvară fiind sosit, D-nii amatori sunt rugați a grăbi trimiterea comandelor D-lor, de care-ce, cu cât pomii se vor planta mai de timpuriu cu atât este mai bine,

B. WENIGER

— CROITOR —

Bulevardul Elisabeta No. 8 — București

Primește comande pentru tot felul de haine bărbătești, executate după ultima modă, cu stofele cele mai fine și cu prețuri excepțional de moderate.

Posedă un mare asortiment de stofe pentru toate sezoanele.

SERVICIU PROMPT ȘI CONȘTIINCIOS

NOUTAȚI MINUNATE

Bijuterii însuflețite și cântătoare (*excelente pentru cadouri*).—Aceste bijuterii, având forma unor elegante ace de cravată pentru domni, sau de frumoase broșe pentru doamne, prevăzute fie-care cu câte un mecanism surprinzător, au proprietatea de a face diferite mișcări sau de a cânta, de a lătra, etc.—Au fost mult admirate la expozițiunea din Paris.—Persoanele care poartă aceste ace de cravată sau broșe, pot produce o adevărată senzație în mijlocul cunoșcitorilor și a cercurilor ce frecventează.

Un ac de cravată cu o pasăre cântătoare . . .	4 lei
" " " cu o moară ce se învârteste. . .	4 "
" " " cu cocoș cântător.	5 "
" " " cu câștel lătrător	5 "
" " " cu cap de mort răsucind rălele . . .	5 "
O broșă de damă cu pasăre cântătoare . . .	6 "
" " " cu moară învârtitoare	6 "
" " " cu pasăre cântând tare	8 "

ARTICOLE SURPRINZĂTOARE

1) **Briceag American**, coprinzând 7 unelte diferite: 1) un cuțit de oțel, 2) un ferăstrău, 3) o limbă de tăiat, 4) un tir buton, 5) un decimator cu indicațiuni pe milimetre, 6) o balanță cântărind de la 1 până la 5 kilo, 7) un diamant pentru tăiat sticlă. Prețul: 3 lei.

Cerneală invizibilă, pentru corespondență secretă. Tot ce se scrie cu această cerneală nu se poate citi decât dupe ce se încălzește hârtia. *O sticlută: 180 bani.*

2) **Fulgerul**. Un nou aparat științific de precizie. Produce foc imediat și pe or ce timp, fără întrebunțarea nici unui produs chimic. Aparatul e mic și se poate purta în buzunar cu cea mai mare înlesnire. Nu mai e nevoie nici de chibrituri și nici de alt expedient pentru aprinderea focului.

E cel mai trebuincios fumătorilor și persoanelor cari sunt continuu pe drum. *Prețul 4 lei.*

3) **Ghicitorul minunat**. Un nou joc magic, care ghidește vârsta ori cărei persoane. *Prețul: 50 bani.*

4) **Hârtie magică**. Această hârtie e ast-fel preparată că se întrebunțează la o mulțime de combinații curioase. Dacă oferi cui va o țigară făcută cu această hârtie, imediat la apropierea chibritului, hârtia dispăre ca prin minune, lăsând pe fumător cu tutunul pe buze. Păcăleală foarte hazlie. *Prețul unui pachet: 50 bani.*

5) **Inel aruncând parfum**, 2 lei.

6) **Ac de cravată**, aruncând parfum, 2 lei.

7) **Broș de damă**, aruncând parfum, 3 lei.

8) **Mașină fotografică de buzunar**.—Această mașină este cea mai nouă invenție a anului. Or cine poate fotografia cu densa, în câte-va minute, nu numai persoane, dar și grupuri sau peisaje. O recomandăm cu deosebire. *Prețul unei mașini cu accesoriile ei: 7 lei.*

9) **Maxilare false**, de porcelan, foarte fin lucrate; dacă le așezi în gură îți schimbă cu totul figura și capeți un aspect îngrozitor, cu care poți să sperii pe ori-cine și să-l faci să nu te cunoască. *O pereche: 3 lei.*

10) **Mama!** O cutiuță misterioasă pronunțând foarte distinct cuvântul „mama!” Acest strigăt de copil eșind din buzunar, pune pe toți în mirare neștiind de unde vine. 1 bucată: 4 lei.

11) **Miorlăitorul!** Acelaș aparat, imitând perfect miorlăitul pisicii: 1 bucată: 4 Lei.

12) **Mama Soacra!** Un aparat care produce un șmot foarte supărător, obținut prin frecarea cu unghia pe o sfoară a acestui aparat. 1 bucată; 50 bani.

13) **Pastilele Sarainului**, care când ard, parfumează și îmbalsamează odaia. 1 cutie: 75 bani.

14) **Panglica fantastică**. Cu ajutorul acestui mic ruloș poți imita o adunare într-oagă. Prefe-te că suferi de o teribilă durere internă. Apoi, bagă sub limbă acest ruloș și apucând căpătâiul țgege afară. Vezi scote din gură mai mult de 20 de metre de panglică de toate colorile. *Bucata: 1 lei.*

15) **Pasta de aur** este o compoziție păstrată în cutii pe care dacă o topești și mesteci la foc, cu ajutorul unei pensule poți auri or ce obiecte de lemn, de metal și de ori ce altă natură, precum rame de tablouri și de oglinzi, scaune și mese de fantesie, obiecte de ornamentație, tablouri, vase de marmură, de piatră, de tera cotă sau de porcelan, în fine or ce obiecte voești să capete o suprafață aurită, nealterabilă, ce nu se șterge și ce durează în timp de ani.

Persoanele care lucrează obiecte de artă, le pot auri cu *Pasta de Aur* în mod foarte lesnicios și efîn. Multe persoane își pot face o distracție, lucrând obiecte din lemn ordinar, pe care apoi le pot auri cu această pastă. *Prețul unei cutii: 2 lei.*

16) **Privighetoare americană**. Cu acest mic instrument poți imita foarte bine cântecul tuturilor parerilor. Cutiuța cu 5 privighetori: 1 lei și 25 bani.

17) **Tabacheră secretă**. Această tabacheră de nikel este foarte trebuincioasă fumătorilor care sunt asaltați zilnic de prietenii care n'au nici o dată tutun. Incape într'nsa un pachet de țigări, care dispar imediat ce deschizi tabachera, așa încât poți să-o prezinți cui-va goală, dacă nu vrei să-i dai o țigare.

Prețul: 3 lei și 50 bani.

18) **Termometrul amoretzilor**, sau arta de a cunoaște imediat, printr'o experiență ușoară, gradul calităților sau al capacității amoroase ale persoanelor de ori-ce vârstă și de or ce sex. *Prețul: 50 bani.*

19) **Țigaretă Magică**. Fumând cu această țigaretă, vezi apărând într'nsa diferite tablouri femești, foarte variate. *Prețul unei țigaretete cu 20 de tablouri: 3 lei și 50 bani.*

20) **Baston de buzunar**, putând a se strînge până la scurtime de 10 centimetre, într'o cutiuță nichelată. Foarte comod pentru locurile unde trebuie să intri fără baston. Se poate scurta și lungi dupe voe; e desult să'l ții orizontal cu mâna stângă și cu cea dreaptă să'l răsucești, puindu-i apoi mânerul și întorcându-l până ce intră el înuși. *Prețul 5 lei.*

21) **Sula magică**. Cu această sulă te poți preface că'ți găurești falca, fruntea, nasul, fără să lase înse nici un semn pe unde a trecut. *Prețul: 2 lei și 50 bani.*

Toate aceste obiecte se pot comanda prin Administrația *Revistei Literare*, strada Academiei No. 12 *București*, trimițându-se costul prin mandat postal și arătându-se adresa cât mai clară, la care se vor expedia: comanda mai mară de 10 lei în timp de 12 zile de la primirea banilor; iar cele mai mici în timp de 15 zile.

Pentru port și pentru vama la comandă de la 10 lei în sus, nu se plătește nimic, fiind în sarcina fabricantului, care a prevăzut deja aceste taxe în prețul fie cărui obiect. Pentru fie-care comandă mai mică de 10 lei se va adăoga plata transportului: 1 lei și 35 bani, vama plătindu-se de administrație.

F A R S E

Pentru păcăleli la prânzuri, la supeuri și în ori-ce alte împrejurări

Aceste obiecte sunt așa de perfect imitate că ori-cine ar jura că sunt veritabile.

22). Borcan de muștar	Bucata	2 Lei
23). Brânză Camambert.	"	2 "
24). Cutie cu sardele.	"	3 "
25). Cireși	6 Bucăți	2 "
26). Fructe, cu surprize în ele.	6 "	4 "
27). Nuci, Migdale, Alune	1/4 Kilo	6 "
28). Oule false.	1 ou	1 "
29). Stridii	Bucata	1 "
30). Fructe de săpun fine, precum: mere, pere, prune, struguri, lămâi, mandarine. Un asortiment de 12 bucăți		8 "

CHROMOLITOGRAFII

— Pentru distracții în familie —

31). In bae. Introducându-se două degete în găurile practicate în această chromolitografie, se imitează întocmai pulpele unei femei în bae. Bucata: 50 bani.

32). Danțul Ombilicului. Acelaș sistem. Bucata: 50 bani.

33). Sinul Palpitor. Acelaș sistem. Bucata: 1 leu.

34). Greșala soacrei, cu aparat complet. Te face să leșini de ris. Bucata: 3 lei.

35). Nouă luni după cununie. Foarte hazliu. Bucata: 50 bani.

36). Jocul Amozului. Se joacă în doi: o domnișoară și un cavalier. Bucata: 1 leu.

37). Cine e mai neferic din trei? Scenă conjugală, foarte comică. Bucata: 50 bani.

CHESTIUNI

Aceste chestiuni constau în niște obiecte de metal sau de carton, construite într'un mod așa de complicat ca nu le poți deslega fără oare-cara pătrundere și dibăcie. — E tot ce poate fi mai distracțios pentru adunările de familie.

38). Chestiunea Turn. Eiffel, cu instrucție 1 Leu

39). Chestiunea delicată, cu explicație . 1 "

40). Alianța căsătoriei 1 "

41). Fluturile American 1 "

42). Chestiunea disolvării. 50 Bani

43). Deșteaptă copilul care doarme.

Copilul deschide ochii dacă îți cartonul într'o poziție anumită. 50 "

44). Chestiunea nevastei și a soacrei . 50 "

45). Chestiunea celor trei găște . . . 50 "

INSECTE ȘI ALTE ANIMALE ARTIFICIALE

Perfect imitate. — Admirabile spre a speria sexul curajos.

46). Omidă	Bucata	1.50
47). Viespe	"	1.50
48). Gândac	"	1.—
49). Șoarece	"	1.50
50). Șopârlă	"	1.50
51). Lăcustă	"	1.50
52). Broască, cu agățtoare	"	1.75
53). Șopârla	"	2.50
54). Broască țestoasă, care se mișcă	"	—50

DIFERITE

55). Revolver vaporisator, nichelat. Acest revolver, prea frumos, în loc de g'onț, aruncă parfum. Poți speria pe cine-va cu deusul, prefăcându-te că l'impuseși, și când colo, să l'parfumezi.

Un revolver: 6 lei.

56). Microscopul măbind obiectele de 800 de ori. Foarte folositor pentru a observa alimentele, liquidelle și ori-ce substanțe și obiecte. E cel mai bun, mai nou și mai efin din câte s'au inventat până acum.

Bucata, numai 3 lei.

57). Toc de metal nichelat, cu condee de sticlă. Cea mai nouă invențiune. Nu se strică nici o dată și nu pătează cu cerneală.

Cutia cu 6 condee: 2 lei și 50 bani

58). Portmoneul cu secret. Acest portmoneu nu se poate deschide de cât de stăpânul său, care-i cunoaște secretul. E foarte sigur pentru persoanele care au servitori obicinuiți să fure în fie-care zi câte câți-va lei de la stăpânii lor. Tot o dată poate servi ca un obiect de curiozitate în societate.

Prețul: 3 lei și 50 bani.

59). Condeiu inepuisabil. Acest toc cu penița lui, conține în interior un rezervoriu cu cerneală pentru 6 luni, cu toate că tocul nu este mai mare ca cele obicinuite. Dupe șase luni se poate umple la loc cu cerneală. Il recomandăm cu deosebire călătorilor, doctorilor, advocaților, elevilor care copiază cursurile profesorilor și în genere tutulor persoanelor care scriu mult și vor să scape de dificultatea de a tet muia condeiu în cerneală.

Prețul: 3 lei și 50 bani.

Toate aceste se pot comanda prin administrația „Revistei Literare“, în aceleași condițiuni ca obiectele anunțate pe contra pagina acesteia.

Pentru Fitești și jud. Argeș, comandezle se pot face prin D-nii M. Gheorghiu & Apostol Ioan, comercianți, Fitești.

„LUPTA PENTRU LUMINĂ”

„LUMINA PRIN LUPTĂ”

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

A FI SAU A NU FI ?

În mansarda, pe fereastra căreia, în depărtare,
 Să zărește-o mare 'ntinsă d'acoperemânturi, care
 Către orizont se pierde în adânc nemărginit,—
 E tăcere, frig, mâhnire... La căminul învechit
 Ușa-î trasă 'n jos. Grătarul, care 'n casele bogate,
 Strălucește de jeratec, plin cu lemne 'nflăcărate,
 De-abia doar cât se zărește negru și necurățat,
 Gură par'c-a vr'unui demon ce rînjește 'ntunecat.
 E tăcere, frig, mâhnire... Într'un sfeșnic pălpește
 Pe cămin o luminare care par'că se bocește...
 Intuneric, jale-adâncă... Iar de jos, din bulevard,
 Unde-atâtea multe flăcări pe la mari ferestre ard,
 Ca din altă lume vecinic se înalță felurite
 Vuete... Ce de mișcare! Ce de-alergături grăbite...
 Lumea foșnăe... E noapte, este timp de petrecut;
 Câte locuri de petreceri în orașul ne'ntrecut!
 Ziua, muncă pentru viață; noaptea zor pentru uitare...
 Două vieți să fie, dacă este-o moarte după care
 Ori ce viață încetează!...—Da, petrece două vieți
 Cel ce rîde c'o speranță dragei sale tinereți!
 Cel ce are muncă aspră și curaj în săracie,
 Cel ce suferă cu trupul și-î cu inima sglobie;
 Cel ce n'are 'nchipuire care să aprinde-ușor
 Pentru tot ce este artă, pentru ce-î nemuritor;
 Cel ce-admiră 'n simplitatea nu prea multei lui științe,
 Cel ce n'are idealuri, cel ce n'are vii dorințe.

E tăcere, frig mâhnire...

El, cu ochiu-adânc pierdut

Pe acea întinsă mare, în acel necunoscut,
 Pare statua durerii. Trupu-î stă în nemișcare,
 Dar pe fața lui se vede sufleteara sbuciumare
 A durerilor ascunse, a gândirilor adânci.
 O! mai rău ca dinamita ar zdrobi enorme stânci
 Chinurile și durerea, pentru viață vii, neșterse,
 D'ar putea să izbucnească și în jur să se reverse!...
 Însă ele stau ascunse, ard ascuns și sapă adînc.
 Nu da Doamne-atâtea chinuri c'te pot, până în fund,
 Să ne 'ncapă 'n bietul suflet!

Ai sculptat pe om în humă,
 Tu te zici al său părinte și i-ai dat pământul mumă,
 Sîn la care să se întoarcă dupe traiu p'acest planet;
 Ai însuflețit țărîna, — neadîncit al tîu secret, —
 I-ai dat sboruri către tine și căderi ce 'l depărtează.
 I-ai dat doruri și înfrîngerî, patimi care 'l degradează,
 Și 'i-ai zis: d'acum pornește și te luptă, biet proscris,
 Într'o lume 'n care toate rîd și pier ca într'un vis;
 Într'o lume 'n care visul trece iute și rămîne
 Realitatea: vecinic chinuri, deziluzia de mâne,
 Amintiri, regrete, lacrimi, dorul viu de-a nu mai fi...
 O! neantul cum atrage! Cîte vieți nu 'i-ai jertfi!
 Căci, ieșit din el, și vecinic resimțînd neantu 'n tine,
 Lege neschimbată! cauți în neant eternul bine!
 L'ai trimis pe om dar ast-fel pentru nici un fel de scop
 Dar de-î semănași în cale un așa amar potop...
 De ce-î dași simțire multă și 'n bucăți nenorocirea?
 De ce-î dași un loc în care să se 'ncuibe suferirea?
 O! de ce sutimi de inimî n'ai pus în făptura sa
 Dintr'o dată-amărăciunea să ajungă-a'l sfârșima!

Ast-fel să bătea în creer ceata gândurilor sale
 În război cu suferința ce 'și săpase largă cale.
 Frigul nopței l'amortise; dar în suflet colcotea
 Pe jeratecul lăuntric ce viața îi ardea.
 Al Parisului neastîmpăr de desupt se potolise;
 Mulți gustaū de mult acasă ale somnului dulci vise.
 Când și când doar câte-un zgomot care 'n noapte plămădit
 Ațipia la sînul nopței c'un suspin înăbușit.
 Eată luna, farmec dulce, neașteptat în astă noapte,
 Să strecoară și apar: printr'a nourilor șoapte,
 Și, netainică pătrunde în cdae lung cătînd,
 Să așterne pe perete și se uită admirînd.
 Lung tresare și artistul, gândurile cum își toarce,
 Și, atras ca de-o minune, capul repede 'și întoarce.
 Chipul i se luminează, ochii viū îi strălucesc,
 Zimbetul i 'nsuflețește buzele care șoptesc
 Cîntec mut de admirare, de iubire ce robește,
 Și 'n genuchi încet se lasă și privește.. și privește:

De pe pânza pîn'atuncea adormită 'ntr'un ungher
 Pare că se deslipește o vedenie din cer...
 Ea pășește 'n nuditatea nevinovăției sale
 Fără grijă pe covorul ce i se așterne 'n cale
 Și pe care Primă-vara, în aventu-î generos,
 Cu splendide flori i l țese subt un cer senin, voios.
 Corpu-î nalt și subțiratec, tîner și cu forme pline,
 Armonie de contururi, cor de umbre și lumine, —
 Subt bătea aurorei, în co tegiul de flori,
 Este viu, palpita, sînte, răspîndește 'n jur flori
 De-admirație, un farmec ne mai spus ce pironeste.
 Un copil, și e femeie! — În privirea ei lucește
 Blanda nevinovăție: zimbetul ei fecioresc
 Unei flori îi adresează c'un avînt copilăresc;
 Și pîrînd nedestinată, patimilor lumii oarbe,
 Ea din floare roua nopței cu plăcere vie soarbe.

Însă ochii ce 'și înalță către ceruri, răsfrângând
 În adâncul lor adâncul necuprins de nici un gând,
 Sânt a inimei ogliindă: ei te lasă 'n taină-a crede
 Că mai sunt plăceri, pe lume, care ea le întreve,
 Că sânt doruri ne'nțelese ce-o agită-adesă ori,
 Că nectarul unic nu e numa 'n cupa unei flori.
 O! dintr'o aruncătură de penel artistul mare
 A fixat pe-un colț de pânză, într'un punct, ideea care
 A însuflețit întregul, opera desăvârșind!
 Intr'o vorbă foarte-adesă lumii de gânduri să cuprind.

Și privea cu toată forța cugetărei și-a simțirei
 L'acest ideal al vieței, întrupare a iubirei,
 Ruptă din închipuire, întocmită din colorii,
 Dată vieței și-adorărei subț acel noean de flori.
 Pentru el trăia fecioara izvorâtă din visare,
 Vecinic căutată 'n lume și în vecinică neafare;
 Pentru el era iubita celor douăzeci de ani
 Prea bogată în dulci iluzii și sêraci de nume, banii...
 O cătase 'n lumea largă a cochetelor sărace;
 Care 'și fac din trupuri piețe și din inime barace;
 O cătase printre acele stele de mărimea 'ntâiu
 Ce lucesc cât-va pe ceruri și apun pe-un căpătâiu;
 O cătase printre-acele inocente domnișoare
 Care cată 'n mărțișurii aripă ca apoi să sboare,
 Care dau de caractere, care de iubire dau
 Și jertfesc simțire, casă, vanităților ce au;—
 O cătase pretutindenii, el, artistul cu simțire,
 Poate însă fi pe lume și femeie, și iubire?
 Punga-ală urii cu femeea, da; iubirea, simțimint,
 E-o nălucă ce dispăre ca un fulg luat de vânt.
 Dă femeiei lux, gătele! pune-i la urechi, la gusă;
 Și la cap, și 'n mâini brilante, fă-o gingașă păpușă,
 Și pe urmă poți a-i spune că ți e dragă.—Bucuros,
 O să 'ți spuie-atunci și dânsa că-i ești drag... cu mult folos...
 Unde e iubirea-aceea ce trăia în sărăcie
 Și creștea copii cu simțul de părinte și soție?
 Da societăței oameni de-omenie, stâlpi solizi,
 Nu comedianți de bălciuri, nu reptile, nu omizi!
 Nicăiurea. Doar în scrieri... Căci poetul, scriitorul,
 Ne'ntâlnind vr'o dată 'n lume ast-fel cum visează-amorul,
 Săturat de realitate și de ideal setos,
 Iși crează lumii adesea după visul său frumos.

De asemenea și dânsul.—

El iubise-odinioară...

În căsuța lui modestă viața îi părea ușoară,
 Veselă, de farmec plină, lângă-aceea ce iubea;
 Să credea iubit, și-acuma pentru nume se trudea,
 El voia, în loc de scule, pentru soața lui iubită,
 Strălucirea unei glorii meritată, dobândită;
 Dar în juru'i neîncredere; până chiar și ea, și ea
 Pe artist și-a lui simțire să priceapă nu voia.
 Intr'o zi sbucni furtuna ce'n a ei deslănțuire
 Smulse-artistului și pace, și iluzii d'omenire.
 Pentru veci a sa viață fu zdrobită,—pentru veci!...

Veninoasă îndoială, tu din suflet nu mai treci
Când în om lăsași otrava neîncrederii odată,
Rupând vëlul inocenței cu iubirea înșelată!

Ani trecură, și artistul semnul ranei vechi purtând,
Soaptele ispititoare a iubirei, tremurând
Le îndepărta de auzu-î. . . Arta sa era iubirea,
Pacea, liniștea, viața, viitorul, fericirea.
Și cu toate astea'n suflet tot avea un gol simțit
Mai ales în dulci momente când era mai mulțumit
Prin împrejurimi splendide ale-orășului cel mare,
Cu colorii, penel, paletă drept tovarăși de plimbare,
Rătăcia în timp de vară culegând impresiuni,
Față'n față cu natura și-ale ei emoțiuni.
Se'ntindea pe iarba'naltă, s'adîncea în contemplare,
Urmăria în sboruri păsəri ce treceau la întimplare,
Și'n realitatea mândră care îl împrejmua
Intrupa pe câte-o pânză vre un vis. Atunci trăia.
Mulțumit de începutul ce deja fixa ideea
El visa sfîrșitul splendid și succesul ...

Dar femecea,

Unde se afla femecea ce'n adâncu-î să tresară
De'naintea pânzei sale de o măiestrie rară
Și artistului să'nchine o vieță de amor
Neschimbată ca o stîncă în curent doborîtor?
Eată ce-î lipsea : femecea ! tot femecea, vis de aur
Și realitate crudă ; al iubirei scump tezaur
Îi lipsea !... Căci, pentru cine lupta lui de uriaș
Contra atător frați de artă, toți cu inimii de pîsmas ;
La ce bun atăta trudă în adîncă suferire,
Când resimți un gol în suflet, când 'ți-e sete de iubire,
Și când lume'-așa de largă n'are o făptură'n ea
Care munca să'ți împartă, care inima să'ți dea ?
Pentru el era iubirea element al plămădirei,
Necomplect fără de dînsa în complectul tot al Firei !
Desgustat, svîrlea atuncea și paletă și penel,
Și adese ori în lacrimi își topea durerea'n el.
Da, avea talent ; aceasta o știea destul de bine :
Lumea-î semena în suflet neîncrederea în sine ;
Dese ori într'o tăcere de mormânt i'nvăluca
Câte-o pânză'n care geniul artei sale strălucea.
Intr'o zi stîrni furtună de invidie și ură
Căci, în contra tuturor, cei din juriu avură
Bunul simț ca să'î primească un tablou de mare preț.
Izbuti ; dar bucuria i s'extinse în dispreț ;
La ce bun ? refrenul vecinic al cîntărei sale triste.
Unde'ți este-adeverata recompensă, o ! artiste,
Tot-d'auna'n căutarea unui dulce ideal ?
In viață ? Amăgire : Viața este ca un val ;
Ea te duce'ntins la val, țermuri mîndre îți arată,
Dar pe ele nici odată te oprește, —nici odată !...
La ce bun atunci viața ? La ce bun a fi ? —A fi ?
Nu'î un scop ; o întîmplare te aduce a trăi.
Scopu-î munca ? Unde-î plata, dacă pîntru muncă-î plată ?
După moarte ? —atunci viața s'o scurtezi mai iute cată.
O ! fatală tristă pantă a'nduoielei despre tot !..

Pe oceanul necredinței ast fel se lăsa înnot!

La Meudon, împrejurime veselă, desfătătoare,
 În pădurea cu-ascunzișuri tainice și zîmbitoare,
 Unde pe alocuri umbra e stăpânul absolut
 Și răcoarea confidentă subt umbrar nestrăbătut;
 Unde iarăși pe alocuri se strecoară nctet sfoase,
 Raze vesele de soare pe cărări misterioase;
 Unde earăși prin poene soarele stăpânitor
 Varsă valuri de lumină, viața nouă în decor,
 Să adun' Parisienii în duminici de odihnă.
 Să adună lucrătorii să petreacă ziua'n tihnă
 Cu copii și cu neveste, cu nepoate și nepoți,
 După munca săptămânii ce 'i-a gârbovit pe toți,
 Cu mâncarea'n coșulețuri, cu galoane pântecoase,
 Veseli, aplegați la glume și la cântece-amoroase.
 Să adună plictisiții prin biurouri muncitorii,
 Zile ntregi cu nasu'n condici, cu dosare'n subțiorii,
 Care vin să mai răsufle aerul de vale'ntinsă,
 Și să vadă altă zare de cât cea'n hărții cuprinsă.
 Vin și sclavii de prin fabrici, cari de cari mai prăpădiți,
 Cari cu lumina zilei par a fi etern sfădiți,
 Căci, cu noaptea'n cap la lucru, noaptea's puși să'l părăsească. —
 Vin și ei să mai răsufle, să petreacă, să trăiască.
 Vin și tinerii din școale cari ades' filosofând
 Că viața prea e scurtă, fac s'o treacă petrecând;
 Și gândind că'n astă lume omul cât să nvețe carte
 Tot neștiutor rămâne, lasă cărții mica parte;
 Vin și ei cu lucrătoarea cea drăguță, cu nas mic,
 Cu priviri provocătoare, chiar fiind lângă amic,
 Insetată de petreceri, veselă rază de soare
 Ce mai multora lucește fără grija, schimbătoare,
 Vin și viitorii meșteri cu cutii la subțiorii,
 Șoarecii de ateliere, tot-deauna zîmbitorii,
 Și vioi, și puși pe glume, vecinic gata pentru farse,
 Ochii șireți, deștepte chipuri, buze de havane arse.
 Și pădurea clocotește într'un hohot nedescris,
 Până noaptea, când pădurei toate îi rămân un vis.
 Intr'o margine de-alee, pictorul, care plecase
 Să petreacă, dar greșise și pe sine se luase, —
 Stă pornit pe gânduri triste cu cutia lângă el,
 La priveliștea din față i neuitându-se de fel.
 Eat'o ceată sgomotoasă de bărbați cu glasuri groase,
 De femei în veselie cu voci dulci, armonioase,
 Ciocârlii ce dau concerturi soarelui, iubitul lor,
 Innălțându'și către dînsul imnurile de amor.
 Nu departe se așează și gătesc pentru prînzire
 Fie-care cu-a sa parte în a mesei rînduire;
 Fie-care câte o glumă de ocazie spunînd
 În concert de rîs primită ca să'ndemne alta'n rînd.
 Pictorul din visărie se deșteaptă și privește...
 Este glasul care chiamă la viață și trezește
 Amorțirea sufletească; e un glas prietenos
 Care'ți zice: tu ești tîner, de ce stai întunecos?
 Este glasul veseliei, este legea cea firească

Ce reacțiunea și cată în făptura omenească.
 Și când unul din mesenii cei voioși, văzând pe-artist
 La banchetul tinereții cât stă de-amorțit și trist,
 Il pofteste la banchetul cetei lor în veselie,
 Pictorul, cu-avânt de tiner, fără grijă, zice: fie!
 Cunoștința e făcută; spiritul de-atelier
 Să deșteaptă iute'n pictor: sint femeii... și e stingher...
 Da, femeia îl îmbată; și, în una dintre ele,
 O fecioară drăgălașă, leac de viață'n vise rele,
 Par'că și vede idealul căutat d'atâta timp,
 Ear gândirea lui înalță pân'la Venus din Olymp.
 O! cât farmec în privirea ochilor de cer albastru!
 Câtă grație firească; ce luminează ca de astru!
 Și cu ce luare-aminte ea se uită-ades la el;
 Ear când își ciocnesc privirea, cum și o pleacă 'ncetinel...
 Val de purpură coboară pe figura ei rotundă;
 Și cum tremură la peptu-i sîni ce abia ies în undă.
 Simte 'n el ca niște flacări ce prin corp îi șerpuiesc.
 Și vorbește, se exaltă... Toți în vorba i s'adîncesc.
 Ia apoi penel, paletă, cavaleta o așează,
 Și, ca prins de friguri, pânza cu colorii o împănază.
 Toți îndată tac; figura și-o compun după moment;
 Chipul doar o să li'l scoată: eată un eveniment.
 Pictorul nainte-i vede oameni muți cari posează,
 Are un motiv în față; dar visează și creează:
 Pentru mintea lui aprinsă chipul fetei este viu,
 Ea îi fură 'nchipuirea; ea e domul azuriu,
 Către care inspirarea în sbor aprig se avîntă,
 Ea va fi perfecțiunea care 'ntr'un tablou eavîntă!

Ce transport de bucurie! Toți sînt veseli. Minunat!...
 Toți se recunosc în scena ce artistul a schițat.
 „Un prânz la Meudon“ e titlul; o să aibă reușită
 Ne mai spusă, când în lume pânza o va da sfârșită.
 Toți și-arată mulțumirea, toți pe-artist îl prea măresc.
 Două buze tac, dar ochii mult mai mult ca toți vorbesc:
 Tînăra pariziană a 'nțeleș pe-artistul, care
 Pentru dînsa avusese și simțuri, și inspirare;
 Și în graiul plin de farmec al etăței sale, ea
 Toată-adîncea mulțămire în tăcere i-o spunea.
 Eată o viață nouă pentru pictor că începe.
 A iubit și starea asta dureroasă și-o pricepe:
 Dureroasă și plăcută, vis ce-avea și vis aflat;
 Lupta între îndoeala care-atât l'a 'nveninat
 Și nădejdi ispititoare, și nădejdi cu măgulire
 C'o să poată-acuma pôte să 'ntîlmiască o iubire.

Mult succes avu tabloul, de invidie stropit.
 Dar artistul de fecioară, ca răsplată, fu iubit.
 O! iubirea, nebunie care vine și se trece,
 Care-aprinde și pe urmă lasă 'n inimă locul rece!
 Il iubia! dar biet artistul cu-a sa rană veche 'n gând
 Da ne'ncrederei tot sborul; și, adese ori plîngînd,
 Să 'ntreba de-i cu putință o așa viețuire
 Cu iubire-arzînd în suflet și cu groază de iubire!
 Să ducea atras de-un farmec fără seamăn, și, ajuns,

La privire de mulțumire răspundea c'un rîs ascuns,
 La o strîngere de mână dulce și tremurătoare,
 La o șoaptă ce trădează o pornire iubitoare,
 Să înduioșă în fine, în firescu i reaparînd;
 Însă-amara înduioală îl întuneca curînd!
 Unde ești tu, tinerețe, cu-ale tale prime-aventuri,
 Unde ești iubire scumpă cu-ale tale prime cânturi?
 Pentru ce există femeie, care spulberă dragi comori,
 Pentru ce luînd ce-i aur, lași aramă și flori?
 Pentru ce o rava pusă nu-i încăi omoritoare?
 Ai scuti atâtea inimi de-alte chinuri vîitoare!

Intr'o zi de exaltare hotărî ca să sfințiască
 Lupta lui mistuitoare Nu putea să mai iubească
 Cu încredere, cu pacea unui suflet ne'ncercat,—
 O ființă iubitoare de ce-ar fi sacrificat?
 Căci, iubit în toată viața sincer, cu statornicie,
 El, cu temerea-i bolnavă, el cu-a lui fățarnicie,
 Ar nenoroci o. Astfel să plătiască el acum
 Altea de cât acelei ce l'a pus pe tristul drum?
 Nu; ar fi grozavă crimă. Dacă și aceasta însă
 Va fi una cum sînt toate, în fatalul cerc restrînsă,
 Pentru ce o recădere, pentru ce un re'nceput
 Al vieții veninoase care ast-fel l'a făcut?
 Nu; mai omenoasă faptă pentru el și pentru fată
 Ca să fugă, ca s'o uite. Ea'l va 'nțelege-odată
 Și-i va mulțumi;—ear dînsul, pe vecie 'nveninat,
 Ast-fel își va duce traiul, grețu de dus, înstrîinat.—
 Petrecu o seară 'n casa destinată părăsirei
 Ca să ia cu el povara grea și dulce a amintire,
 Chipul peste fire gingaș îl țintî adînc în gînd:
 Fu nebună veselie într'un suflet sîngerînd.
 Ear acasă, în odaea luptei sale încordată,
 Concepu splendida pînză, în genuchi azi adorată;
 Își eterniză acolo un amor așa fatal
 Ca să poată idealul să-i rămîie ideal.

Nimeni nu știu de dînsul timp îndelungat... Departe,
 Pe-a Mediteranei țermuri, într'un colț ne-aflat pe charte,
 Rătăcia spuindu-și mării chinul lui nețarmurit.
 Ascultînd răspunsu'n valuri ce sună neconținut
 Cu același ton pe țermuri.—O! nemărginită mare,
 Pururea într'aceeași rece și continuă mișcare
 Ca mișcarea unui creier vecinic rece calculînd!
 O! figură de femeie, soare-asupra răsfrîngînd
 Făr'a te 'ncălzi vr'odată în adîncurile tale
 Neghicite și ne ajunse!.. Mategoților, în cale,
 La suflarea cine știe-a căror vînturi tu ridici
 Valuri mari... Te cred t rbată până la rărunchi, și mici

Să fac față cu mânia'ți...

Tu, cochetă-amăgitoare

În adînc rămăi aceeași ca femeia schimbătoare.
 Dese ori în câte-o barcă, cu vr'un lopătar voinic,
 Să plerdea în largul mării, să uita cât e de mic,
 Îmbătat de-aceste două nesfârșiri termecătoare

Puse față 'n față, una în cea-l-altă-oglinditoare ;
 Una 'n valuri și cea-l-altă în lumină ; legănând,
 Cea de jos, încet, molatec, cântec dulce îngânând
 Ca iubita care-adorme pe iubit ca să'l trădeze,
 Prea frumoasă și perfidă ca să pótă s'adoreze...
 Nemișcată 'n înălțime, suverană, cea de sus
 Să deșteaptă 'n foc de soare, dorme 'n purpură de-apus,
 Priveghiata de ochi de Argus, lucitori în neadormire ;
 Ziua, în podoabă scumpă de azur și strălucire.—
 Lopătaru 'ndemăntec pescuia 'ntr'al mării plin,
 Pictorul, culcat în barcă, pescuia 'n adânc senin ;
 Unul se gândea la pântec ; pictorul la fericire ;
 Unul pești, și altul gânduri ideale de iubire.

Alte ori pe câte-o stâncă ce în mare 'nnainta
 Se trudea să fure mării parte din ființa sa ;
 Jos se sfărâmau de stâncă valurile înspumate
 Care s'alungau pe țermuri rînduri, rînduri, sbuciumate,
 Și artistul pe-a sa pânză, subt suflarea lui Mistral,
 Izbutea să fure mării câte-o undă, câte-un val...
 Dese ori din depărtare, urmărind sborul gândirei,
 Asculta distrat eternul cântec al nemărginirei
 Și-al mișcării fără tihnă, pururea de valuri zis,
 Ore 'ntregi în neclintire, zîmbitor vreunui vis.
 Altă dată visul însă dispărea 'ntr'o deșteptare
 Furioasă ca a mării zăndărâtă de vînt mare :
 Numai vis, și realitate după visu-î nici de cum ?
 Atunci dorul d'a se 'ntorce deschidea în peptu-î drum
 Ce va fi făcând făptura dragălașă, neuitată ?
 Va fi suferind de lipsa-î ? Se va fi gândind vr'odată
 La iubitul, la artistul făr' de veste dispărut ?—
 Și cu dor spre-ora, ul mare trimitea un lung sărut.
 Se 'ntorcea în țerăneasca-î locuință de pe vale
 Și, la pânza lui cea scumpă cu viu chipul dragei sale,
 Ore 'ntregi lucra artistul ; ear amantul admira
 Cum din ce în ce iubita ideală s'arăta
 Palpitând, simțind, cu viață, în acea alegorie
 Ce-î diviniza amorul, ce era un cult să-î fie.

Și era întors acuma în acest imens Paris
 Drag și detestat, în care 'și începuse mândrul vis.
 Să 'ntorsese și aflase pe iubita-î realitate
 Implinindu'și rolul 'n lume, divă de societate,
 Care seamănă speranțe și culege adorări,
 Lasă victime și trece în concert de admirări.
 Ca și cea dintâi, ba încă și mai mult!—ca tóte dară !
 Și fugi să n'o mai vadă, desgustat de sórta-amară,
 Parte-a tuturor acelor ce 'și pun viața 'n simțimânt.
 Să 'nfundă într'o mansardă, începutul de mormânt
 Al vieței sale stinse și, ca unică lucire,
 Puse 'ntr'un ungher tabloul, idealul de iubire,
 Și nu mai putu pe urmă sa lucreze nici un pic.
 La ce bun, când toți în juru-î îl priveau ca pe-un nimic ?
 La ce bun, când pentru nimeni nu putea d'acum simțire
 Să mai aibă în viață ? De ce vecinică trudire
 Fără nici un scop ?

Și ast-fel, în mizerie-adâncit,
El, comoară de gândire, el, talent nenorocit,
Intr'o stare de-amorțeală aștepta sfârșitul vieții
Tocma 'n vârsta de speranță, tocma 'n toiul tinereții.

În mansarda, pe fereastra căreia, în depărtare,
Se zărește-o mare 'ntinsă de-acopereminturi, care
Către orizont se pierde în adânc nemărginit.—
Pentru cea din urmă oară cel ce-atâta a iubit
Își admiră, își adoră pânza, glorie postumă,
Ideal ce 'l mai învie, vis ce 'n fine îl consumă.
Și privește... și privește.. înghețat deja, sfârșit.
Intr'o ultimă silință și cu glas înăbușit
Să apropie de pânza luminată-abia de lună
Și în brațe o cuprinde cu o patimă nebună...
Cavaleta se răstoarnă, pânza-acopere pe-artist...
Luna mai privește odată cu o rază-adânc și trist,
Și s'ascunde.

Nici un sgomot; întunerec, nesimțire;

În mansarda suferinței Moartea 'ntinde stăpânire.

1892. Paris.

Rădulescu Niger.

EMANCIPAREA ȚIGANILOR

Memoriei neuitatului meu fii DEMIR.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— URMARE —

Peste trei patru zile, tînărul veni să-mi dea relațiuni despre demersurile ce făcuse. Mai multe din rudele cele mai intime, vere, nepoate, cumnați, cumnate, după rugămintea ce elū le adresase, se duseră să solicite cu cea mai mare căldură liberarea lui. Tóte silințele însă rămăseră deșerte: Cucóna era neînduplecată. La cei ce o rugău, răspundea că ea nu vede necesitatea de a-i da carte de ertare; căci ea nu 'l trátază ca robū,— că-l consideră ca copilū de sufletū,— că a făcut sacrificii neinteresate pentru dînsulū,— că ea are afecțiuni de mumă pentru elū,— că s'a deprinsū a'l avca pe lângă ea și a-lū vedea în tóte zilele,—în fine că se teme că, dacă l'arū libera, elū se va duce cu francesă cine șcie unde; și că acésta nu-î convine.

Cu tóte acestea, tînărul era desolatū. Scia că amanta lui suferă; și elū, elū, care o iubea atâtū de multū, nici se putea apropia de dēnsa! Ea îi trimisese răspunsū că, pre

cătū va fi sclavū, nu va suferi s'o vedă, și că, de va cuteza să-î violeze voința, ea va muri.

»Atuncea, îi dîseiū eū, nu ai de cătū o singură cale. Vodă, după cum mi-ai spusū te cunosce. Aleargă la elū. Cađi la piciórele lui: rógă-lū După cătū sciū, elū este bunū și mitosū; se va îndura de sórta ta. Sunt sigurū că elū va stărui cu mai multū succesū pe lângă mătușă-sa. Voiū vorbi și eū cu dînsulū, póte.

— Vē mulțumescū de inspirațiune. În adevērū alta nu mi-a rămasū. Mē ducū... Vē ascultū...

— Dumneđeū sē-ți ajute!»

XXVI

Încă din timpul emigrațiunei patriotice din 1848, în timpulū pe recereī din aprópe unū anū în Bucovina, învățasemū a juca cărți. Intre p'anurile nóstre de a reforma țera prin cărți, (tipărite bine înțelesū) de o cam dată

jucam cărți cu răposatul Negri, cu Cuza — care mai pe urmă s'a făcut domn, — cu frații Alexandri și alții de ai noștri, ne adunam adesea serile în casa patriarcală a bătrânului Eudoxiu Hurmuzaki și făcăm partide de vistă sau preferență; dar mai ales când, de frica holerei, ne grămădisem mai toți la moșia Cernăuca, în casa îmbelșugată a neuitatului bătrân Hurmuzaki, acolo nu numai serile, dar și ziua, ne essercitam cu aceste jocuri spre a ne petrece de urit.

La început, jucam numai pentru ca să ne perdem timpul mai cu plăcere. Dar unii din noi, găsind că jocul fără interes este stupid, aducându de exemplu chiar pe copiii cari, când se joca cu nucile, joca pentru ca să câștige nucă, am început a juca pe bani; mai întâi două fise de o para, apoi o para fisa, apoi cu două, apoi cu patru și chiar cu zece. Când perdem cinci-șese sfanți, zicem: «he! mi-am făcut gustul... nu e nimica... cu atâta nu mă ruinez...»; iar când câștigam ceva, simțiam o plăcere nespuse și mă îndemnam să joc cât de des, și cât de scump. Mi-aduc aminte că într-o zi, la Cernăuți, Cuza, trecându pe la gazda mea, îmi bate în ferestră, mă cheamă și mă invită să merg să fac partida de preferență cu o cucóna ce venise din Basarabia. Îmi făcui toaleta și mă dusei cu dînsul. Era Cucóna Smărăndița Balșu, pe care o vedusem de câte va ori la Iași la frate-său, marele Logofetă Costaki Sturza: se ducea spre Paris, și se oprise pentru câte va zile în Cernăuți. Ne primi cu o plăcere nespuse și, cu grabire mare, duse să puie masa de cărți, invitându-ne a lua scaune. Ori-cât de pasionată părea Cucóna Smărăndița pentru preferență, pe care dădea că o joca de 40 de ani, cu toate acestea, sau că n'avea noroc în ziua aceea, sau că voia înădinsu să se lase a fi bătută, dar făcea erori foarte dese și foarte mari. Eu aveam o venă nespuse: nu făcăm un joc fără să pun plăc pe Cucóna Smărăndița. Partenerul nostru rîdea cu un chef nespuse.

Cucóna când făcea greșela, făcea mină de supărare; eu, ca s'o consolez, îi sărutam mîna. Când din asemenea greșelă se vedea Cuza în câștig, atuncea el îi săruta mîna. Apoi blestemându-și mereu césul când a plecat din Basarabia, biata Cucóna sfârșia prin a rîde și a se lăuda că o să și ia revanșa. Făcusem un talon, și paguba Cucónăi fiind vederată, Cuza propunea ca să încetăm. Cucóna însă a stăruit să mai continue, până ce am jucat trei talone. Și atuncea aduîndu-se cifrele, s'a vădută datoare cu aproape 2.000 de fise, din care 1500 erau ale mele... Când ne-ani pus la joc, nu fusese cea mai mică vorbă despre valoarea fiselor; credem că va fi sau de geaba, sau cel mult un crăitar (fiind că ne aflam în Austria) fisa. De aceea, când m'am sculat de la masa de joc, m'am grăbit a eși în balcon ca să mă ia puțin aer (fiind prea mare căldura) și să-mi fac o țigară. Peste puțin partenerul meu mă strigă, d'cînd: «vino, frate, de-ți ia câștigurile.» Era o moviliță de galben pe masă. Trage Cuza a patra parte, iar restul mi-l împinge mie. Eram uimit: nu putem să-mi esplic, și hesitam de a pune mîna pe bani. Cucóna Smărăndița atunci îmi duse: «Alecule a făcut socotela; veđi dacă a greșit, punga mea este pe masă.» Cuza începu a rîde, căci a înțeles cauza uimirei mele, ia galbenii și mi-i vîră în buzunarul pantalonilor. Am sărutat mîna Cucónăi și am eșit, promițîndu ca să mergem și a doua zi.

Eșind, Cuza îmi duse: «Nu-i așa c'a fost bună ziua de astă-zi? Două-șapte și șapte de galbeni să capete în trei césuri un emigrat sărac, e un adevărat noroc!»

— Dar bine, mă rog, spune-mi cum am jucat? Cum s'a calculat fisa?

— Câte 10 creițari.

— Cum se pte? Dar eu n'ași fi primit să joc nici cu un creițar.

— Atuncea n'ar fi jucat ea, dragul meu. Cucóna este bogată și nu joca mai eștin.

— Cu toate acestea, te rog, găsește pe mâine altă parteneră. Pe mine nu mai mă prindeți.

A doua zi m'am scusat către Cucóna Smărăndița prin o scrisoare, în care i-am spus că am o migrenă cumplită, arătându-mi părerea de rău că nu pot să o mai bag în platcă.

Dar ori-cât mă siliam să mă moderez și să evit chiar tentațiunile jocului, în cele din urmă am rămas cu pasiunea aceluia, puternic întărită în mine; așa că după ce m'am întors din emigrațiune, în loc să alerg la umbra arborilor singurateci, spre a mă întâlni cu șoptele Zefirilor și ale Mușcelor, în loc să mă închid ca mai înainte între cei patru pereți ai camerei mele, cu capul între cărți, mă făcusem un adevărat om desfrânat. Indată ce însera, alergam la partide, și jucam până după miezul nopții cu o adevărată beție, de care nu m'am putut destera de cât de foarte târziu.

Erau pe atunci în Iași câte-va case în care se făceau alternativ întâlniri de petreceri serile. Se adunau bătrâni și tineri, dame și fete. Se începea cu muzică; se învârtiau câte-va polci, mazurci și valsuri; apoi se organiza cartoforia. Trei feluri de jocuri erau în uz: jocuri de noroc, precum stosu, lanskenet, macao,—jocuri speculative, precum vistu, preferență, pichetu,—și jocuri distractive ușoare, precum ghiordum, calul alb, ramțu și altele.

(Va urma)

G. SION.

CAPETE ȘI PĂLĂRII

Unde mergi, de unde vii:

Capete cu pălării,

Maî frumoase, maî urâte,

Care bine-rău încap...

Și cu toate astea, câte

Pălării sânt fără cap!...

TH. M. STOENESCU.

ARTUR

NOVELĂ

În vastul antreu, tapizat cu covor de Persia, ornat cu enorme coloane de granit și împodobit cu cele mai frumoase tablouri ale veacului, în acest antreu în care domina mirosul de lemn de trandafir — era, la acea oră, cea mai perfectă liniște.

Un glob mare suspendat de mijlocul plafonului, lumina, o lumină galbuie, albastră, ce se resfrîngea în cascade electrice de-așupra tablourilor, de-așupra covoarelor, de-așupra scării late, acoperită cu covor lat în ciucuri de janilie de pe lături.

Afară ninge; blonda neaună coperise curtea într'un cearcaș alb, întins, uniform; circulațiunea era mai stinsă, prea rar să se audă zăngănitul vre-unei săniș.

În primul etaj al luxoasei case, într'o cameră bufantată, Esmeralda Zardi, prima artistă a operei italiene, se resfață dusă, pe moliciunile mătasoase și parfumate ale patului.

Erau aproape două ore! Pendula de palisandru, prin cristalul alb și gros, lăsa să se audă bătăile rare și monotone.

Și totul tăcea.

Esmeralda sta să adoarmă. Atunci sunele fin și încet al unui clopoșel, anunță ca cine-va intră. — Bruna tresări și alunecând de pe perinele patului, o cascadă de panglice se lăsară cochete d'asupra trupului ei alb. Se frecă ușor la ochi. În acest timp se auzi o bătaie ușoară.

— Intră, răspunse glasul delicat și lenos al tinerei femei.

Și ușa de nuc, deschizându-se, făcu loc unui bărbat... Alb de zăpadă pe blana-i de sîngeap și samur-îl făcea să se cufunde într'o albeață continuă, aceia a părului, a barbii, a mustașilor sale bălane, cari odinioară fuseseră mai negre de cât abanosul lăcui al părului ei.

Un om, mic de statură, ce intrase în urma bătrânului, îl ajută să se desbrace și

dispăru, ducând cu el acea blană bogată și călduroasă.

Esmeralda surîdea. Era un suris trist, forțat, poruncit. Bătrânul, principele Andrei Plunofski, se plecă reverențios în fața amantei sale, ea îi întinse mâna pe care el depuse un sărut pasionat. Ea, printr'un gest imperativ, îi arătă un scaun.

Și stați amândoi, unul în fața altuia : ea tristă, visătoare, dusă pe gânduri ; el, cu talia bine tăiată, privind'o nesățios.

Această tăcere dură cât va.

Ea fu aceia care o întrerupse.

— Și... cine mai era la balul Curței ?

— Toată elita, Esmeralda !

Apoi.. nimic. El îi luă mâna și-o sărută pasionat !

Contrariată, prima dona, ar fi voit să spună ce-va. Andrei, din ce în ce mai curios, părea a înțelege în ochii ei lupta ce se întreprinsese de-o jumătate oră, în profunditatea intimă a eului ei.

— Știi câte ore sunt, iubito ? făcu surizând Andrei Plunofski.

Aceste cuvinte o treziră din visarea ei, părea un trăznet care o aducea la realitate.

— O ! da ; e târziu, știu !

— Ei bine ?

— Ei bine, te voi lăsa, mă voi duce ! făcu hotărâtor t'năra femeie.

Principele remase înmărmurit. Apoi arti culă :

— Inșă... ești aci, la tine, Esmeralda. N'ai a spune de cât un cuvânt și te voi lăsa.

Păru înduioșată, și, de unde se sculase, fără a șovăi, decisă, se reîntoarce, se așeză lângă Andrei și luându-i mâinile :

— Sunt doi ani, bunul meu, de când suntem împreună. În acești doi ani te-ai putut plânge un singur minut de necredința mea ?

El dete din cap trist.

— Ei bine, azi nu voi face aci fraze. Știi bine că nici o dată nu te-am iubit cu amor, mi-ai fost un frate, un amic sincer

la care am ținut mult, pe care l'am iubit cu sinceritate.

El nu zicea nimic.

— Da, așa a fost, urmă Esmeralda Zardi, — cu toată tinerețea celor nouă-spre-zece ani, nu m'am uitat la nimeni, și-am fost credincioasă, am fost a ta, ai făcut din mine ceia ce și-a plăcut.. Azi însă..

— Oh ! întrerupse Andrei Plunofski. Oh ! înțeleg...

— Iartă-mă, făcu ea... dar e inima care îmi poruncește. Cu fruntea senină și-o spun azi... Il iubesc... îl iubesc. Nimic mai mult ; sunt încă vrednică a-ți vorbi fără să roșesc, căci n'am vrut să te înșel.

Andrei nu putu face alt de cât să-i ia mâna, să i-o sărute iarăși.

— E tînăr, frumos, drăgălaș, făcu ea, privindu'l drept în ochi. L'am văzut la teatru, o seară întreagă nu și-a luat ochii de la mine ! Oh ! e frumos. Mă iubește ! Mi-a scris și scrisoarea lui am primit'o în seara următoare în loje... Mă întreba de'l pot primi... Nu-i-am răspuns. Vezându'l însă mereu, m'am simțit captivată și i-am răspuns. Da, l-am întrebat unde'l pot vedea...

— A ! exclamă dureros principele.

— Da, l'am întâlnit, însă atâta. 'I-am spus că nu pot fi a lui atunci. S'a supus.— Azi însă nu mă pot rezista, îl iubesc, îl iubesc.

Prințul Plunofski avu o tremurătură violentă... Apoi se ridică și urmă pe-un ton sever și demn :

— Ei bine, făcu el, ai tot dreptul. Aci nu mă e locul meu ; ești liberă să fii amanta lui.

— O ! dar știi tu, reluă amanta lui de pân'aci, ești prea bun, însă, aci locul meu nu mai e, te voi părăsi.

Voi să-i întindă mâna.

— Nu, reluă el rugător, nu atât de iute, așa muri.

Esmeralda rămase.

— Aceste câte-va minute, se rugă el, sacrifică-mi le !

— Bucuros, făcu dânsa, dar pentru a vorbi despre dânsul.

— Ei, da, măcar că aceasta mă va arde; spune-mi, poruncește-mi să ți'l aduc, să'l chem, voi face o bucurie, pentru a te ști fericită.

Această femeie se uitase cu desăvârșire pe dânsa; uitase câtă durere producea fostului ei amant și, cu ochii uzi de plăcere, fără a se mai gândi cui vorbește, reluă:

— Da, da, bine zici tu! Acum, peste o oră mi-l vei aduce, îl voi săruta. Oh! cât ești de bun.

Andreï urmă trist:

— Fac ce-mi vei porunci.

— Însă, îmi vei fi tot amic, tot bun, tot sincer

— Da, răspuse el sec și înecat.

— Iți mulțumesc... Și acum adu'l aci... adu'l și iartă-mă.

— Dar, uiți, Esmeralda, făcu prințul, uiți că nu știu cine e dânsul, cum îl cheamă.

— A! ce nume drăgălaș, ce nume iubit: îl cheamă Artur!

Principele deveni galben.

— Și mai cum?

— A, zău, nu știu mai mult! Dar, stai, să-mi aduc aminte. Da: șeade... mi-a spus-o, în strada Sirenelor.

Andreï, deveni de ceară!

— Numărul?

— Numărul 8, răspuse veselă, grațioasă, frumoasa Zardi... Oh! nu'l cunoști, e blond, blond ca un silf, drăgălaș, tânăr și fraged. O! dacă l-ai cunoaște!

— Il cunosc bine, putu el să zică!

— Da, îl cunoști? Și pentru aceasta nu mi'l vei aduce cum ai promis? O! nu, te tog... Și vom fi prieteni, prieteni adevărați! Cât îl iubesc, Andreï! Il vei aduce.

— Ți-am promis, mai zise el sculându-se și făcând o reverență plecată.

-- Și vom fi tot prieteni? urmă Esmeralda cu cochetărie, întinzându-i mâna ei roză și parfumată, pe care Andreï nu îndrăzni să o mai sărute.

— Nu! S'a sfârșit!

— Nu!... Vai, nu e cu putință, exclamă ea cu adevăr întristată.

— Nu! repetă el, încercându-se să surîdă.

— Dar, de ce? Dumnezeuul meu! de ce? țipă fosta lui amantă.

Și calm, cu buzele albe și obrajii deveniți galbeni, mai putu răspunde încă:

— Acela care peste o oră va macula patul acesta, se cheamă Artur și e fiul principiului Plunofski, care te părăsește pentru a-i face loc.

Caton Theodorian

BANUL

*Banul ultimă instanță,
Sentimentul înapoi,
Poesia în noroi,
Și ca ultimă speranță,
Banul.*

*Tot e vis și amăgire,
Și nimica princiios,
Banul singur credincios;
Deci mai sus d'ori-ce simțire.
Banul.*

*Am văzut destule stele
Și-am sorbit dânsul senin,
Sufletul și-acum 'mi e plin;
Dar în ceasurile grele,
S'a urcat mai sus de ele
Banul.*

Iuliu C. Săvescu

STROIE CORBEANUL

de

Alexandru Lazarescul (Laerțiu)

*Operă postumă, precedată de viața și
operele lui.*

(URMARE)

Că consilier municipal, el s'a distins prin opozițiunea ce a făcut, el și doi-trei din colegii săi pe cari îi trăsese cu dânsul, la tot ce credea că este în contra intereselor orașului, iar mai virtos în cestiunea împrumutului de zece milioane lei ce comuna voia a face și pe care l'a contractat cu prime în

August 1969. Alarma ce a dat, tactica ce a întrebuițat în această cestiune, au avut de rezultat, dacă nu să înlătore cu totul o convențiune cu stipulațiuni foarte împovărătoare pentru comună, cel puțin să micșoreze efectele ei păgubitoare. Imprumul s'a contractat cu o anuitate mult mai mică de cât aceea ce s'ar fi fixat de n'ar fi existat în consiliu opozițiunea lui Lăzărescu.

În politică, el era liberal sincer, democrat, progresist; nu făcea însă paradă de principiele și de ideile sale politice și nu era înregimentat în nici un partid, pentru că și în politică el era și voia să rămâie independent.

Ales deputat, Lăzărescu în adunarea legislativă a făcut parte din centrul stâng și a votat mai tot-d'auna cu fracțiunea liberă și independentă.

Asupra proiectului de lege pentru concedarea construcțiunii și exploatării căilor ferate către Strusberg și compania, el a fost în contra ideii propusă de guvernul liberal și susținută cu mult interes de Ioan C. Brătianu, ca ministru, de a se da concesiunea pentru o linie de peste 900 kilometri. Prin discursul ce a ținut în Adunarea deputaților, el zicea că recunoaște ceea ce pune înaintea susțitorii proiectului guvernului, cum că drumurile ferate sunt un puternic mijloc de prosperitate materială și de civilizațiune pentru țară; însă el era de părere că nu se cuvine a se construi asemenea drumuri d'o dată pe o întindere atât de mare, căci plata anuităților ar absorbi aproape jumătate din veniturile Statului și ar împedica astfel realizarea altor îmbunătățiri indispensabile în țară; prin urmare el încuviința numai linia dintre Iași și București, linie de unire între fosta capitală a Moldovei și actuala capitală a României întregi. Dar D. I. Brătianu îl cualifică de staționar, de inamic al progresului, pe dânsul și pe ceilalți ce împărtășia opiniunea sa. El însă a persistat în această opiniune și a votat în contra proiectului de lege asupra concesiunii cu riscul de ași atrage disgrația celor de sus.

Se știe că după doi ani însuși I. Bră

tianu aflându-se în opozițiune, și-a confesat acest păcat în public, și a dat astfel dreptate lui Lăzărescu și celorlalți deputați, puținii la număr, cari s'au pronunțat ca dânsul în această cestiune.

Sunt multe cestiunile de interes general în cari el, ca deputat sau ca consilier municipal, a vorbit și a lucrat cum se cuvine să facă un adevărat reprezentant al poporului. A le cita pe toate ar fi a scrie o parte din istoria noastră contimpurană; aceasta însă nici nu intră în cadrul prezentului travaliu nici nu 'mă e cu puțință s'o facă. Am menționat câte va dintr'ênsele numai ca să probez că cele ce am zis despre caracterul și principiele lui Lăzărescu ca om public.

Am zis că în politică Lăzărescu nu era infeudat în nici un partid. Conservatorii îl considera de adversar al lor pentru că era liberal; ziii liberali-naționali nu l'recurgeau a fi dintre dânsii pentru că era independent. Această circumstanță, unită cu franchetea de a spune lucrurile precum le vedea, de a arăta și unora și altora dintre bărbații ceși dispută puterea, erorile ce comiteau, a făcut ca Lăzărescu să nu se bucure de favoarea celor potenți. Aceasta a fost cauza că, într'ua epocă când se zicea: *La legi nuoe, oameni nuoi*; când această devisă se pune în practică cu dârnicie pentru liberalii imatriculați la oficina diurnalului *Românul*, cari fără considerațiune de capacitate, de titluri de adevărat merit, erau ardicați până la cele mai nalte demnități ale Statului, Lăzărescu, deși bărbat cu talente și cu instrucțiune întinsă și variată, deși *om nuou*, adică progresist, capabil și onest, a rămas în ierarchia socială în urma altora inferiori lui sub mai multe raporturi.

Nu numai atât, ci el a fost combătut în tot d'auna în alegerile în cari își pune candidatura.

Una din devisele partidelor politice era: *Cine nu e cu noi, este în contra noastră*. Lăzărescu, nefiind nici cu liberalii naționali în toate casurile nici cu conservatorii, era, cum am zis, considerat de unii și de cei-

lalți ca adversar al lor; de aceea ei lucrau în contra candidaturii sale la oricare alegere. Cu toate acestea, el a eșit din aceste lupte tot d'auna triumfător, afară de o singură dată, despre care voiți vorbi numai decât.

Când partidul liberal cu fracțiunile sale independente și o parte din conservatori s'au coalisat spre a forma acea opozițiune care la casa lui Mazar Pașa s'a decis să lupte, cu toate forțele de cari dispunea, în contra ministeriului D lui Lascar Catargi ca să l'răstoarne, Lăzărescul a fost unul dintre opozițanți. A lucrat și el, a scris în *Alegătorul liber*, organul opozițiunii, a făcut tot ce a putut pentru ajungerea scopului ce 'și propuseseră coalizații. El, ca toți sincerii liberali, n'avea de urmărit un scop personal; interesul său în această luptă se contopia în cel general.

După ce capii opozițiunii priimind puterea, au disolvat Adunarea deputaților, s'a prezentat și el la noua alegere ca candidat în colegiul al doilea din județul Vlașca, colegiu care îi făcuse de mai multe ori onoarea de a-l alege reprezentant al său. El se afla cu comitenții săi, atunci ca și în trecut, în perfect acord de vedere asupra politicei zilei, asupra cestiunilor publice ce căta să fie desbătute și rezolvate în corpurile legiuitoare; era bine cunoscut de ei toți; unii dintr'înșii îi erau și rude de aproape, verii primari: el continua dară a se bucura de toată încrederea lor. Cu toate acestea, se informează că machinațiuni ascunse, intrige pe sub mână sunt direse în contra candidaturii sale ca să cază în această alegere. Astă-dată — îi spune unul din verii săi — machinațiunea pornită ca tot-d'auna din București, e mai activă, mai energică, și firele ei le ține de aproape unul din capii partidului liberal-național, care nu intrase în ministeriu, probabil spre a rămâne liber să lucreze ca alegeri e să se facă după placul său.

Acest cap al partidului dirigea în comitetul central din capitală operațiunile electorale din toată țara, și propunea pe candidații la deputația sa și se pronunța asupra

celor propuși de comitetele locali, admitându-i or respingându-i. El dedese ordin și comitetului din Giurgiu să facă a nu se mai alege Lăzărescul, și penttu colegiul al doilea propusese pe un arendașu d'acolo, om cu mai mare capital de bani de cât de cunoștințe, om care abia știa să citească și să scriă dar care îi era admirator și devotat, lui și celui-l'alt cap al partidului: într'un cuvânt om care să aprobe prin votul său, fără să cerceteze tot ce vor propune domnia lor.

Am zis că dedese ordin și am subliniat frasa pentru că în organizațiunea partidului zis liberal-național în țară a existat tot-d'auna o adevărată disciplină militară: un cap a ordonat și cei-l'afii toți s'au upus fără examen și fără discuțiune.

Cuvintele «disciplina militară» arată aci numai partea mecanică a lucrului; considerându-se însă diferența ce există între oamenii cari compun o armată și bărbații ce formează o asociațiune politică, adevăratul calificativ al faptei este: despotismu. Un partid politicu nu se dirige așa cum se comandă un corp militar: într'ua asemenea asociațiune, mai virtuos când se califică de liberală, capul cată să fie primul între egali, să conducă desbaterile și să execute decisiunile luate de majoritatea membrilor, iar nu să impue tutulor voința sa.

Rudele și amicii politici ai lui Lăzărescu îi adăugiră că presiunea ce se exercită acum din partea comitetului electoral central, ajutat cu mult zel de administrațiunea publică a județului prin promisiuni de favori și prin amenințări spre a face să reușească candidaturile susținute de acel comitet, este cu mult mai mare decât în trecut; că alegătorii sunt amenințați în interesele cele mai importante dacă vor vota pentru alți candidați, și că el Lăzărescul poate să nu fie reales.

Atunci el se duce la ministru de Interne, îi spune cele ce se lucrează în Giurgiu în contra sa, și cere să scrie prefectului a nu mai da mână de ajutor acelor machinațiuni. Ministrul, D. George D. Vernescu, de

și amic din școală al său și deși având aceleași principii politice ca dânsul, îi răspunde că nu poate face ce-i cere, căci a promis colegilor săi a lăsa alegerile cu totul libere, lucru asupra căruia principalii membri ai opozițiunii de la Mazar Pașa au fost toți de acord și pentru care ei s'au legat a face să devie o realitate.

— Dar tocmai aceasta doresc și eu, îi replică Lăzărescul. Alegerile nu vor fi influențate de D-ta sa cu știrea și aprobarea d-tale, sunt sigur; vor fi însă făcute sub presiunea comitetului dirigent central din București și cu ajutorul administrațiunii Terog dară scrie prefectului de Vlașca să nu se amestece în această afacere nici el nici subordinații săi, atât și nimic mai mult.

— N'o pot face, căci ar părea o influență indirectă în favoarea d-tale. Prefecții au circulara mea ocială în această privință; dacă vor lucra în contra, îi voi destitui și îi voi da în judecată.

(Va urma).

Th. I. Focșăneanul.

ATENEUL DIN BOTOȘANI

Duminecă 23 Februarie 1892, au început conferințele publice ale Ateneului, care se vor ține în ordinea arătată mai jos, în sala Liceului „Laurian” din localitate. Fie-care conferință începe precis la orele 2 p.m.

Duminecă 23 Februarie, *d-nu dr. Gheorghe Leonescu*: Alăptarea.

Duminecă 1 Martie, *d-nu doctor Stefan Po sa*: Ereditate și educație.

Duminecă 8 Martie, *d-nu C. Mayer*: Originea familiei și starea ei de astăzi.

Duminecă 15 Martie, *d-nu L. Theodor*: Tinerimea față cu societatea.

Duminecă 22 Martie, *d-nu V. Gh'orghiu*: Puterea și privilegiile Domnilor români în veacurile trecute.

Sâmbătă 28 Martie, *d-nu A. Xenopol!* Români Ardealului.

Conferența d-lui Xenopol se va ține seara și în sala teatrului.

Aducând aceasta la cunoștință, sperăm că onor. Public care și în alte ocaziuni de asemenea natură s'a arătat atât de bine-voitor, va onora pe conferențiarul cu prezența sa.

A doua serie de conferințe se va ține dupe Paști, iar prospectul lor se va face cunoscut la timp.

Comitetul Ateneului.

PREMIU ULTIM

D-nii abonați cari, de la primirea acestui număr și cel mult până la 19 Martie curent, ne vor trimite prin mandat postal direct la administrație, costul abonamentului pe un an înainte (20 lei), plus 4 lei pentru transport și vamă, vor primi gratis:

Premiul No. 1

Aparatul Fotografic Universal

Cu instrucție, cu toate accesoriile și cu materialul îndestulător pentru a lucra mai multe ori, observând că terminându-se materialul chimic se poate comanda altul prin administrația noastră, pe un preț foarte efiin.

sa... Premiul No. 2

1 Agrafă, 1 Broșă, 1 Brățară, 1 Ac de cravată, 1 Lanț de ceasornic, 1 Ac de cap (fulie sau diademă), 1 Pieptene de cap „Sapho”

Pentru premiul No 2 vor trebui să mai adauge pe lângă 20 lei ai abonamentului, încă 1 leu 75 b. pentru transport.

Stabilim odată pentru tot-d'auna ca aceste premii nu se acordă decât d-lor abonați care vor trimite abonamentul în timpul prevăzut și direct la administrație sau prin mandat postal.

D-nii abonați care ne sînt datorii pe trecut, se pot bucura de aceste premii, plătinduși datoria pe trecut, plus abonamentul pe viitor.

Ori cine poate obține aceste premii, înscriindu se ca nou abonat și plătind abonamentul în condițiunile de mai sus.

Administrația.

AVIS

Un student în a 5-lea an al școlii de Belle-Arte, dorește a da lecțiuni de desen și pictură. Informațiuni la redacția acestei Reviste.